

بسم الله الرحمن الرحيم

دیار من

دلستان

گردآورنده و نویسنده

نقی طبقه آستانی

(ویراستار: سیدمهدی خانمی)

نشر مهریان نیگا

۱۳۹۹

سرشناسه	: آستانی، تقی، ۱۳۳۸-
عنوان و نام پدیدآور	: دیار من کلبستان / گردآورنده تقی آستانی؛ ویراستار سیدمهدی خاتمی.
مشخصات نشر	: نکا: مهربان نیکا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۰ ص: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۳-۳۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۵.
موضوع	: گلستان
موضوع	: (Golbestan) Iran
رده بندی کنگره	: DSR ۲۰۵۳ الف/ ۱۳۹۷۳۴ ۲۵
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۵۰۵۸۵

دیار من کلبستان

• گردآوری و بررسند: تقی طبقه آستانی

• ویراستار: سیدمهدی خاتمی

• ناشر: مهربان نیکا

• طراحی جلد: رطمه شاکری

• صفحه آرایی: ملیحه حجتی آستانی؛ طراحی بادی

شمارگان: ۷۰۰ نسخه

• چاپ اول: ۱۳۹۹

• قیمت: ۳۵/۰۰۰ تومان

• آدرس انتشارات: مازندران - نکا

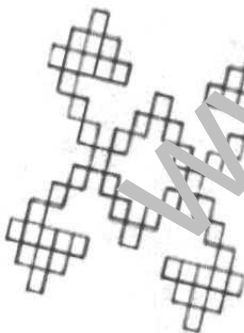
• تلفن ثابت: ۰۱۱۳۴۷۲۳۶۴۰ - تلفن همراه: ۰۹۱۱۱۵۷۲۶۳۷

• نشانی سایت: www.mehrabannika.com

• Email: mehrabane.nika91@yahoo.com

• هر گونه کپی برداری کاغذی و الکترونیکی ممنوع می باشد.

• استفاده پژوهشی با ذکر منبع بلامانع می باشد.

سخن ناشر

تاریخ‌نگاری و مستندسازی تاریخ، دیر زمانی است نه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان جریان داشته است. این دانش صرفاً به تالیف و گردآوری کتاب منحصر نمی‌شود، بلکه هر چیزی که با تاریخ و فرهنگ یک قوم و یا یک ملت در ارتباط باشد را در بر می‌گیرد. البته نباید از نظر دور داشت هر مقطعی از تاریخ که در سرنوشت یک قوم و یا یک ملت بیشتر تاثیرگذار بوده، اهمیت بیشتری پیدا کرده و به نوعی نقطه عطف به حساب می‌آید.

همان‌گونه از نام این اثر، صداست، اثر حاضر در مورد تاریخ و فرهنگ روستای کلبستان است. به عبارتی یک نوع «تاریخ‌نگاری» محسوب می‌شود که در آن سعی بر بررسی تمام ابعاد یک روستا دارد. به طوری که این اثر یک کار میدانی در خور توجهی را رقم زده است. کلبستان روستایی از خطه استان همدان و شهرستان نکا است که در همیشه تاریخ، حائز اهمیت بوده؛ به طوری که از گذشته تاکنون بهر پرورش علما و نخبگان و دانشمندان بوده است.

اثر حاضر توسط پژوهش‌گر ارجمند، جناب آقای تقی‌الله زبانی یکی از اهالی همین روستا، گردآوری و تدوین شده است و حاصل سال‌ها تلاش شبانه‌روزی می‌باشد.

نویسنده در این اثر تلاش نموده است اصل بی‌طرفی در نوشتار که یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های یک مورخ و پژوهش‌گر واقعی می‌باشد را رعایت نماید، که به نظر می‌رسد تا حد زیادی در این کوشش، موفق بوده است.

از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب این است که دربردارنده اسامی اماکن و افرادی است که می‌تواند خوانندگان و به‌ویژه پژوهشگران را در خلق و ردیابی اماکن و شخصیت‌های مورد نظر و نیز خلق آثار جدید پیرامون آن‌ها در آینده یاری نماید.

این انتشارات آمادگی دارد آغوش خود را به روی قدم‌ها و قلم‌های دیگر نویسندگان باز
نموده و در خلق آثار جدید دیگر به ویژه پیرامون تاریخ و فرهنگ ایران زمین و مازندران
یاریگر آن‌ها باشد.

علی رحمان پرست

مدیر انتشارات مهربان نیکا

www.ketab.ir

فهرست مطالب

(د) ثبت احوال و چگونگی صدور شناسنامه در

۶۱.....	محل
۶۲.....	کدخدا منشی در کلبستان
۶۳.....	انقلاب اسلامی و نقش کلبستان
۶۳.....	نقش اهالی کلبستان در دفاع مقدس
۶۵.....	شهدای روستای کلبستان
۷۹.....	تاسیس انجمن اسلامی و پایگاه مقاومت کلبستان

فصل دوم

جغرافیای کلبستان

۸۵.....	مقدمه
۸۵.....	تقسیمات سیاسی کلبستان
۸۶.....	عوامل طبیعی و جغرافیایی محل
۸۶.....	ارتفاعات
۸۷.....	رودخانه
۸۹.....	ارتفاعات، ملل، زمین زراعی و جنگل
۸۹.....	راه‌ها
۸۹.....	کشاورزی
۹۰.....	آداب فصل درو
۹۲.....	دامپروری
۹۳.....	پوشش گیاهی و جنگل
۹۴.....	درختان و گیاهان بومی
۹۵.....	عوامل آب و هوایی
۹۵.....	مالکان و سهامداران کلبستان
	رشد و توسعه علمی، جغرافیایی و صنعتی کلبستان

فصل اول

کلبستان در عرصه تاریخ

۱۵.....	درآمد
۱۶.....	تاریخ باستانی
۱۶.....	شارمام (کلبستان در دوره ساسانیان)
۱۸.....	تبرستان در تاریخ باستانی کشور
	باو سر سلسله باوندیان در تبرستان شارمام
۲۲.....	(کلبستان) در این دوره تاریخی
۳۵.....	کلبستان در گذرگاه تاریخ
۴.....	وجوه تسمیه‌ی کلبستان
۴۱.....	رخدادهای مهم تاریخی منطقه کلبستان
۴۱.....	قلعه‌ها و نقاط باستانی کلبستان
۴۶.....	قلعه قره‌کوه
۴۷.....	قلعه چارامام (شارمام یا پیردرویش)
۵۰.....	قلعه شاه‌نشین (تپه سر)
۵۱.....	قلعه مرس کاتی (مرس دکتی)
۵۳.....	تونل باستانی
۵۵.....	منطقه مسکونی قره‌کوه
۵۶.....	منطقه مسکونی ممرزی (مَرزی)
۵۶.....	چند واقعه تاریخی دوره‌ی رضاشاه
۵۶.....	الف) پیگیری و درس ادب
۵۸.....	ب) عضو مالیات کشاورزان
۵۹.....	ج) تاسیس اولین مدرسه نکا

۱۱۴.....	دیرستان دخترانه کوثر.....	۱۰۰.....	باغ ملی.....
۱۱۴.....	مرکزپیش دانشگاهی شهید باقری.....	۱۰۰.....	بالا صحرا.....
۱۱۴.....	مدرسه راهنمایی امام موسی صدر.....	۱۰۰.....	پایین صحرا.....
۱۱۵.....	دیرستان و آموزشگاه غیردولتی عترت.....	۱۰۱.....	قرچاه (قمر چاه).....
۱۱۵.....	موسسه فرهنگی هنری پیام دانش.....	۱۰۱.....	آبندون (آب بندان).....
۱۱۵.....	هنرستان غیرانتفاعی علم و صنعت.....	۱۰۲.....	قره کوه.....
۱۱۶.....	آموزشگاه علمی آزاد شرافت.....	۱۰۲.....	میمیج تپه.....
۱۱۶.....	دیرستان فردوس (در شهر ساری).....	۱۰۳.....	اسطلی.....
۱۱۶.....	دبستان و آمادگی غیردولتی پسرانه امین.....	۱۰۳.....	موزی باغ.....
۱۱۷.....	آموزشگاه تخصصی و فنی خدمات کامپیوتر.....	۱۰۴.....	تُق بن.....
۱۱۷.....	آموزشگاه تخصصی شایگان کامپیوتر.....	۱۰۴.....	چاه سر.....
۱۱۷.....	آموزشگاه فنی و حرفه‌ای نگار سیستم.....	۱۰۵.....	ممرزی (مرزی).....
۱۱۷.....	کتابخانه.....	۱۰.....	طلا زمین.....
۱۱۹.....	کارخانجات تولیدی و صنعتی.....	۱۰۶.....	مِرس کاتی.....
۱۱۹.....	رکت تولیدی صنعتی مازندگاز.....	۱۰۶.....	نات دره.....
۱۲۰.....	 پنجره.....	۱۰۶.....	میاه‌رو (می‌ه‌رو).....
۱۲۰.....	 شبانه.....	۱۰۷.....	جنگ زمین.....
۱۲۰.....	مازند ایست.....	۱۰۷.....	تپه سر.....
۱۲۰.....	کارخانه تولیدی آجر مانی نکا سفال.....	۱۰۸.....	پشت راه.....
۱۲۱.....	کارخانه تولید صنعتی مازند سفال.....	۱۰۸.....	قریه.....
۱۲۱.....	کارخانه تولیدی صنعتی آجر سفال میاندورود.....	۱۰۸.....	میرخیل.....
۱۲۲.....	کارخانه تولیدی بوستان سفال.....	۱۱۰.....	قُرُزَم (قُلُزَم‌ها).....
۱۲۲.....	کارخانه شالیکوبی برادران باقری.....	۱۱۰.....	حمام عمومی.....
۱۲۲.....	کارخانه پودر سنگ توکل.....	۱۱۱.....	موسسات دولتی مرتبط با روستای کلبستان.....
۱۲۳.....	کارخانه پودر سنگ کیمیا.....	۱۱۲.....	وضعیت سواد.....
۱۲۳.....	کارخانه‌ی پودر سنگ صنعتی کف پودر.....	۱۱۲.....	مدرسه ابتدایی دولتی کلبستان.....
۱۲۳.....	کارخانه‌ی پودر سنگ صدف پودر.....	۱۱۳.....	مدرسه راهنمایی دخترانه حافظ.....

هیئت عزاداری	۱۴۳
هیئت ابوالفضل (ع)	۱۴۳
هیئت محبان ابوالفضل العباس (ع)	۱۴۴
هیئت حضرت زینب (س) و هیئت حضرت فاطمه	
زهرا (س)	۱۴۴
چار امام (گلزار شهداء)	۱۴۵
ماه مبارک رمضان در کلبستان	۱۴۶
مراسم و آداب عید نوروز در کلبستان	۱۴۷
رسم شونیش (شب نشینی)	۱۴۸
مراسم سفرهای زیارتی	۱۴۹
آداب ازدواج	۱۵۱
آداب مراسم خواستگاری	۱۵۱
آداب تامین جهیزیه عروس	۱۵۱
مراسم عروسی	۱۵۲
روش‌هایی از عقاید و باورهای مردمی	۱۵۴
شرب‌الخل و عبارت‌های رایج در روستا	۱۵۶
ادبیا و شاعران در کلبستان	۱۶۰
امیری خونی	۱۶۱
ترانه‌های امیری	۱۶۲
ترانه‌های کتولی	۱۶۳
داستان کوتاه محلی	۱۶۳
چستان‌های محلی	۱۶۴
نام چند خوراک بومی با واژه‌های محلی	۱۶۵
بعضی از کلمه‌های مورد استفاده اهالی	۱۶۵
سماهای محلی (رقص)	۱۶۵
چکه سما	۱۶۶
لاک‌سری سما	۱۶۷

ارخانه پودرسنگ	۱۲۳
سایع تولیدی مرغ ماشینی در کلبستان	۱۲۴
ارخانه تولیدی شن و ماسه ساروج	۱۲۵
سایع آبیاری کشاورزی محل	۱۲۶

فصل سوم

آداب و رسوم و فرهنگ کلبستان

مقدمه	۱۳۱
بعضی از یادمان‌ها و آیین‌های به‌جامانده کهن در	
رهنگ مردم منطقه ما	۱۳۱
مهر کردن (خدای مهر)	۱۳۱
دیو (دب)	۱۳۲
تور (طور) یا کال تور	۱۳۳
صول اخلاقی و صفات اعتقادی اهالی کلبستان	۱۳۳
بیان رایج اهالی کلبستان	۱۳۴
بزرگی‌های اخلاقی اهالی کلبستان	۱۳۵
بناس اهالی کلبستان	۱۳۵
بافت مسکونی جدید و قدیمی	۱۳۶
لف: بافت مسکونی قدیمی	۱۳۶
ب: بافت مسکونی جدید	۱۳۷
آداب و رسوم برگزاری مراسم و سنت‌ها در	
کلبستان	۱۳۷
مراکز مذهبی روستای کلبستان	۱۳۷
مسجد جامع	۱۳۷
متولیان پیشکسوت مسجد جامع کلبستان	۱۳۸
هیئت اثناء مسجد جامع	۱۳۸
نکیه (حسینه)	۱۳۸
سوگواری اهالی کلبستان در ایام محرم و صفر	۱۳۹

۱۸۴	اقوام برمانی
۱۸۴	اقوام وریامی
۱۸۴	اقوام ارمی
۱۸۴	و اقوام مهاجر از روستاها و شهرهای دیگر

فصل پنجم

اهالی

۱۸۷	اولین های کلبستان
۱۸۸	فرهیختگان علمی
۱۸۹	نخبه های جوان و فعلی محل
۱۸۹	یکی از مفاخر کلبستان
۱۸۹	زندگی نامه دکتر محمد اسحاقی
۹۰	اطباء سنتی در کلبستان
۹۱	اعیان و ابناء ۱۵۰ ساله اخیر

۹۲	علماء دینی محل
----	----------------

۹۳	نمونه هایی چند از سرگذشت اهالی کلبستان
----	--

پیوست ها و ضامم

فصل ششم

۲۳	الف: منابع فارسی
۲۳	ب: منبع اینترنتی

۱۶۷	پیرزن سما
۱۶۷	لمپا سما
۱۶۸	ورزش و بازی های ورزشی و سرگرمی
۱۶۸	آغوز بازی (آغوزکا)
۱۶۹	سیلب یا لنگه بازی
۱۶۹	بازی یاد تو افراموش
۱۶۹	بازی الک رلک
۱۷۰	ورزش های رسمی
۱۷۱	تیم باشگاهی فوتبال کلبستان
۱۷۲	باشگاه رزمی بدن ساز فائمه
۱۷۲	زمین ورزشی کلبستان
۱۷۳	گروه کوهنوردی آرش

فصل چهارم

قبایل، حساب ها و نسب ها

۱۸۱	مقدمه
۱۸۲	قبایل و نسبت ها در کلبستان
۱۸۳	اقوام اصلی و طوایف کلبستان
	اقوام مهاجر (برخی از این اقوام از اقوام مؤخر و
۱۸۳	بعضی از اقوام مقدم می باشند)
۱۸۴	اقوام و لامده ای ها و چمازدهی
۱۸۴	اقوام کچپ محله ای ها و رودبار محله ای